

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 22808
Tarih: 05.12.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 05/12/2022 17:11
Sayı: E-120.10-1127085

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Engelli bireylerin temel hak ve özgürlükler temelinde sağlık, eğitim, sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarının araştırılması, her alanda engelli bireylere karşı yaşanan ayrımcılığın önlenmesi ve Türkiye'nin çıkardığı yasalar, imzaladığı uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini eksiksiz ve tam olarak yerine getirmesini sağlayacak politikaların geliştirilmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, TBMM İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırma komisyonunun kurulmasını arz ederiz.

Şevin COŞKUN

Muş Milletvekili

GEREKÇE

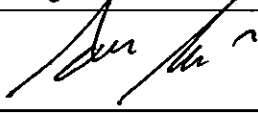
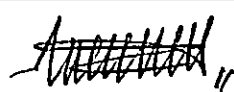
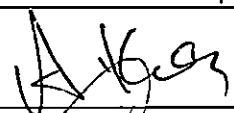
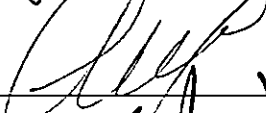
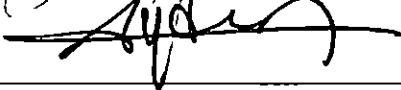
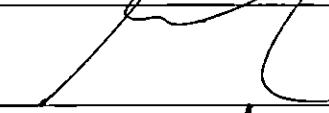
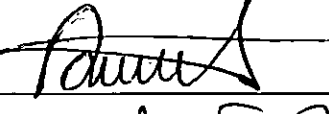
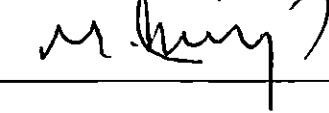
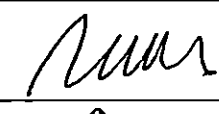
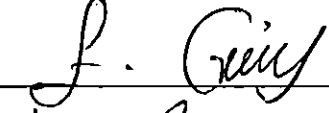
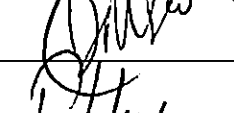
Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1992 yılında aldığı 47/3 sayılı kararla her yılın 3 Aralık tarihi Dünya Engelliler Günü olarak ilân edilmiş olup bugünün amacı, toplumun her alanında engelli bireylerin haklarının ve refahının teşvik edilmesi; engelli bireylerin durumu ile ilgili politik, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın her alanındaki farkındalığın artırılmasıdır. Yaratılan farkındalık ile beraber engelli bireylerin yaşamlarını daha kolay sürdürebilmeleri için her alanda çalışmaların yapılması ve günlük yaşamda destek almadan sosyal alanları kullanabilmeleri gerekmektedir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından açıklanan Engelli İstatistik Bülteni 2022 yılı Eylül ayı verilerine göre; Ulusal Engelli Veri Sistemine kayıtlı engelli sayısı 2 milyon 511 bin 950 kişi olup, bu engelli nüfusun %56'sını erkekler, %44'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Ancak Ulusal Engelli Veri Sisteminde, engelli raporu almak için yetkili hastanelere başvurmamış ve hizmet için devlete temasa geçmeyen kişileri kapsamadığı göz önünde bulundurulduğunda engelli nüfusu çok daha yüksektir. Engelliler Konfederasyonu'nun 2020 yılı verilerine göre, Türkiye'de en az 8 buçuk milyon engelli kişi yaşamaktadır. TÜİK'in 2002 yılı verilerine göre; nüfusun yüzde 12,29'u bir engellilik ile birlikte yaşamını sürdürmektedir. TÜİK, bu kapsamda güncel bir araştırma yapıp engelli nüfusunu tam olarak tespit etmelidir. Ayrıca engellilerin maruz kaldığı erişilebilirlik sorunu birçok alanda sistematik hak ihlallerine yol açmaktadır. Eğitimden sağlığa, ulaşımdan iş hayatına, ekonomik ve sosyal mekanlara kadar her türlü alanda birçok engelle karşılaşan engelli bireylerde;

bir şeyler taşımada / tutmada zorluk yaşayanlar ile yürümede, merdiven çıkmada / inmede zorluk yaşayan grup fazladır. Ayrıca toplumsal sürece katılımı en temel insan haklarından büyük ölçüde mahrum bırakılan engelliler için erişilebilirlik meselesi temel sorunların başında gelmektedir. Tüm engelliler için; bedensel, zihinsel, görme ve işitme engellilerin kamusal mekanlara ve hizmetlere erişimini zorlaştıran alt yapı ve üst yapı sorunları mevcuttur. Engelli bir bireyin başka birinin yardımına gerek duymaksızın bir noktadan bir noktaya erişebildiği, güvenli ve rahat hareket edebildiği alanlar maalesef yok denilecek kadar azdır. Kamu Emekçiler Konfederasyonu'nun (KESK) 'Engellilere Yönelik Ayrımcılık' araştırması sonuçlarına göre, iş yerlerinin yüzde 59'unda engelli otoparkı, yüzde 41'inde engellilerin kullanımına uygun tuvaletler, yüzde 55'inde engelli erişimine uygun asansör, yüzde 38'inin giriş ve çıkışlarında uygun rampa, yüzde 76'sında engellilere uyumlu servis aracı bulunmamaktadır. Ayrıca sokaklar, caddeler, kaldırımlar, parklar, toplu taşıma araçları, trafik ışıkları, merdivenler, sosyal mekanlar engellilerin kullanımına uygun halde planlanmamaktadır. Bunlarla beraber engelli yurttaşlara özgü koşulları sağlamak yerine Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ne aykırı bir tutum izleyerek, kişilere engellilik oranına göre eğitim, tekerlekli sandalye, ÖTV indirimi gibi katkıları sunmakta, oysa orana bakılmaksızın gerekliliklerin karşılanması gerekmektedir.

Türkiye'de engellilerin istihdam alanında da ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Engellilere yönelik işyerlerinde çok ciddi bir ayrımcılık ve ötekileştirme olmaktadır. Bu nedenle engelliler işgücü piyasasına dahil olamamakta ve yeterli düzeyde istihdam edilememekte ve çoğunlukla yoksul kalmaktadır. Engellilerin kamuda memur olarak %3, işçi olarak %4, özel sektörde %3 oranında çalıştırılma zorunluluğu bulunduğu halde, kamu kuruluşları dahi bu yükümlülükleri uymamaktadır. Engelli bireylerin herkesle aynı hak ve özgürlüklere sahip olması, bu hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanılması için alınması gereken tüm önlemler devletlerin insan hakları yükümlülüklerindendir.

Bu bağlamda; engellilerin temel hak ve özgürlükleri temelinde sağlık, eğitim, sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarının araştırılması, her alanda engellilere karşı yaşanan ayrımcılığın önlenmesi ve Türkiye'nin çıkardığı yasalar, imzaladığı uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini eksiksiz ve tam olarak yerine getirmesini sağlayacak politikaların üretilmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, TBMM İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
20	FELEKNAS UCA	BATMAN	